

10th SOCIAL -2ND LESSON - ABHIVRUDDI BHAVANALU

అభివృద్ధి భావనలు

- టెన్త్ క్లాస్ సోషల్ లోని సెకండ్ లెసన్ లో ముఖ్యాంశాలు చూద్దాం...
- మానవాభివృద్ధి చరిత్ర టైమ్ లైన్ ని పరిశీలిస్తే వేల సేకరణ అనేది 2 లక్షల సంవత్సరాలు, వ్యవసాయం ప్రారంభమై 12 వేల యేళ్ళు, పారిశ్రామికీకరణ మొదలై 4 వందల యేళ్ళు అయింది
- అభివృద్ధి లక్ష్యాలపై అభిప్రాయాలు వేర్వేరుగా ఉంటాయి. ఒకరికి అభివృద్ధి అయితే మరొకరి అభివృద్ధి కాకపోవచ్చు
- ఒక దేశంలోని ప్రజలు మరో దేశ ప్రజల కంటే మెరుగ్గా ఉన్నారని చెప్పాలంటే... సగటు వ్యక్తి ఆదాయాన్ని చూస్తాం.
- అంటే దేశం మొత్తం ఆదాయాన్ని దేశ జనాభాతో భాగిస్తే సగటు ఆదాయం వస్తుంది. దీన్ని తలసరి ఆదాయం అని అంటారు.
- దేశాలను వర్గీకరించడానికి ప్రపంచ బ్యాంక్ తన అభివృద్ధి నివేదికలో తలసరి ఆదాయాన్ని ప్రామాణికంగా ఉపయోగించింది.
- 2012 సంవత్సరానికి 12 వేల 600 అమెరికన్ డాలర్లు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ తలసరి ఆదాయం ఉన్న దేశాలను ధనిక దేశాలు అంటారు... అలాగే 2012లో 1035 అమెరికన్ డాలర్ల కంటే తక్కువ తలసరి ఆదాయం ఉండే దేశాలను తక్కువ ఆదాయం కలిగిన దేశాలు అంటారు.
- 10యేళ్ళ క్రితం వరకూ కూడా భారత దేశం తక్కువ ఆదాయ దేశాల జాబితాలో ఉండేది... మన దేశ తలసరి ఆదాయం ఇతర దేశాల కంటే వేగంగా పెరుగుతూ ఉండటంతో మన స్థానం మెరుగుపడుతూ వచ్చింది.
- 2018-19 లెక్కల ప్రకారం మన దేశ తలసరి ఆదాయం రూ.1,26,406 రూపాయలుగా ఉంది. 2019-20 సంవత్సరానికి ఇది రూ.1,35,050 గా ఉంటుందని అంచనా వేస్తున్నారు. అంటే 5.8శాతం పెరుగుతుందని మినిస్ట్రీ ఆఫ్ స్టాటిస్టిక్స్ అండ్ ప్రోగ్రామ్ ఇంఫ్లిమెంటేషన్ తెలిపింది.
- 1036 - 12599 అమెరికన్ డాలర్ల మధ్య తలసరి ఆదాయం ఉండే దేశాలను మధ్య ఆదాయ దేశాలు అంటారు.
- ప్రస్తుతం ప్రపంచంలోనే అత్యధిక తలసరి ఆదాయం కలిగిన దేశంగా లక్సెంబర్గ్ ఉంది. ఆ దేశంలో దాదాపు 6 లక్షల మంది ప్రజలు ఉంటారు. ఆ దేశ తలసరి ఆదాయం 44 వేల 446 డాలర్స్... అంటే మన లెక్కల ప్రకారం 31 లక్షల 93 వేల 645 రూపాయలు
- మన దేశంలో చూసుకుంటే...2018-19లో అత్యధిక తలసరి ఆదాయం కలిగిన రాష్ట్రంగా గోవా మొదటి స్థానంలో ఉంది... ఇక్కడ 5,02,425 రూపాయలు ఉంది. రెండో స్థానంలో ఢిల్లీ 4,02,172 రూపాయలు. తెలంగాణ 2,26,265 రూపాయలతో 11వ స్థానంలో ఉంటే... 1,80,745 రూపాయలతో ఆంధ్రప్రదేశ్ 16వ స్థానంలో ఉంది. 47,541 రూపాయలతో బిహార్ అట్టడుగు స్థానంలో ఉంది... (ఈ లెక్కలు 28 సెప్టెంబర్

2019 నాటి వరకూ) (టెన్త్ క్లాస్ టెక్స్ట్ బుక్ లో 2012 నాటివి ఉన్నాయి... అందుకే 2019 వరకూ అప్ డేట్ చేయడం జరిగింది.)

- సజీవంగా పుట్టిన ప్రతి వెయ్యి మంది పిల్లల్లో ఏడాదిలో ఎంతమంది చనిపోతున్నారో తెలిపే సంఖ్యనే శిశుమరణాల రేటు అంటారు
- ఐక్యరాజ్య సమితి రిలీజ్ చేసిన స్టేట్ ఆఫ్ వరల్డ్ పాపులేషన్ 2019 రిపోర్ట్ ప్రకారం... భారత్ లో శిశు మరణాల రేటు (2014)కి లక్ష మంది జననాలకు 488 మరణాలు ఉన్నాయి. 2015 కి వచ్చే సరికి 174 మంది శిశుమరణాలు జరుగుతున్నాయి.
- ఏడేళ్ళు, అంతకు మించిన వయస్సు వాళ్ళల్లో అక్షరాస్యులు ఎంతమందో లెక్కగట్టి అక్షరాస్యత శాతం
- 6 నుంచి 17 యేళ్ళ వయస్సున్న పిల్లల్లో బడికి హాజరవుతున్న పిల్లల శాతాన్ని నికర హాజరు శాతం అంటారు
- గత 10యేళ్ళుగా అభివృద్ధికి కొలమానంగా ఆదాయంతో పాటు ఆరోగ్యం, విద్య సూచికలను కూడా ఉపయోగిస్తున్నారు.
- ఐక్యరాజ్య సమితి అభివృద్ధి కార్యక్రమం (UNDP) ప్రచురించిన మానవాభివృద్ధి నివేదిక దేశాలను ఆ ప్రజల విద్యాస్థాయి, ఆరోగ్య స్థితి, తలసరి ఆదాయాలను బట్టి పోలుస్తుంది.
- మానవాభివృద్ధి నివేదిక ప్రకారం 2019 లో భారత్ దేశ ర్యాంక్ 129. మొదటి మూడు స్థానాల్లో నార్వే, స్విట్జర్లాండ్, ఐర్లాండ్ దేశాలు ఉన్నాయి. మొత్తం 189 దేశాల్లో ఈ సర్వే జరిగింది.
- 2019 లెక్కల ప్రకారం ఆయు: ప్రమాణ రేటుల 85.29 యేళ్ళతో హాంకాంగ్ మొదటి స్థానంలో ఉంది. 85.03 యేళ్ళతో జపాన్ రెండో స్థానంలో ఉంది
- మన దేశంలో ఆయు:ప్రమాణ రేటు 70.42 యేళ్ళుగా ఉంది.
- ఈ ఆయు:ప్రమాణ రేటునే వ్యక్తి జీవించే సగటు కాలంగా కూడా పిలుస్తారు. అంటే మనిషి పుట్టినప్పటి నుంచి ఒక వ్యక్తి యొక్క సగటు జీవిత కాలాన్ని ఇది సూచిస్తుంది.
- 2020 కేంద్ర బడ్జెట్ లో 99,300 కోట్ల రూపాయలను ప్రకటించారు. GDP లో 4.6 శాతం విద్యకు ఖర్చు పెడుతోంది.
- మీకు టెన్త్ నోషల్ టెక్స్ట్ బుక్ లో విద్యా కోసం ఎక్కువ ఖర్చుపెడుతున్న రాష్ట్రంగా హిమాచల్ ప్రదేశ్ గురించి ఇచ్చారు. అయితే ఈ లెక్కలు 2012 నాటివి. ఆ తర్వాత 2020 నాటికి 8యేళ్ళల్లో చాలా మార్పులు జరిగాయి. కాబట్టి... నేను ఆ రాష్ట్రం గురించి సమాచారం ఇవ్వడం లేదు.

ఈ లెసన్ లో ముఖ్యంగా మీరు గమనించాల్సిన ముఖ్యమై విషయాలు ఏంటి

- 1) తలసరి ఆదాయం
- 2) మానవాభివృద్ధి సూచిక
- 3) మానవాభివృద్ధి సూచికను లెక్కించడానికి పరిగణనలోకి తీసుకున్న అంశాలు
- 4) అక్షరాస్యత రేటు ఎలా ఉంది

- 5) శిశుమరణాల రేటు ఎలా ఉంది
6) ఆయు: ప్రమాణ రేటు ఎలా ఉంది

ఇక ఈ లెసన్ లో ముఖ్యమైన ప్రశ్నలను చూద్దాం....

- 01) మౌలిక ఆరోగ్య సదుపాయాలు, విద్యా సౌకర్యాలు తగినంతగా ఉంటే
ఎ) శిశు మరణాలు తక్కువగా ఉంటాయి
బి) మానవాభివృద్ధి సూచిక స్థాయి పెరుగుతుంది
సి) మానవాభివృద్ధి సూచిక స్థాయి తగ్గుతుంది
డి) సామాజిక అవసరాలు తీరతాయి

జ: బి సరైనది

- 02) 2012 సంవత్సరానికి 1035 అమెరికన్ డాలర్ల కంటే తక్కువ ఆదాయం ఉన్న దేశాలను ఏమంటారు
ఎ) అధిక ఆదాయ దేశాలు
బి) మధ్య ఆదాయ దేశాలు
సి) తక్కువ ఆదాయ దేశాలు
డి) అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు

జ: సి సరైనది

- 03) దేశ వాసులందరికీ ఆదాయాన్ని కలిపి ఇలా అంటారు
ఎ) తలసరి ఆదాయం
బి) జాతీయాదాయం
సి) జాతీయోత్పత్తి
డి) సగటు ఆదాయం

జ: బి సరైనది

- 04) HDI ని విస్తరించండి

- A) Human Development of India
B) Human dedicated to India
C) Human Development Index
D) Human Index for Development

Ans: C

05) తక్కువ కూలీకి బాగా కష్టపడే కూలీల ద్వారా అధిక ఆదాయాన్ని కచ్చితంగా పొందగలగాలి అనే కూలీ వారు ఎవరు

ఎ) ధనిక రైతులు

బి) భూమి లేని గ్రామీణులు

సి) వర్షాధార రైతులు

డి) నిరుద్యోగులు

జ: ఎ సరైనది

